

PROLOG

Două taxiuri „Ambassador” albe – niște antice Morris înalte datând din anii ‘50 – se târau cu viteza melcului pe strada îngustă, desfundată, care urca și cobora, șerpuiind în jurul prăpăstiilor și vârfurilor acoperite de brazi, legând Dharamsala, aflată imediat la poalele Himalayei, în nord-vestul Indiei, de Mac Leod Ganj¹, situat la peste 2 000 de metri altitudine.

Zeci de microbuze albe – „taxiuri-turistice” – întâmpinau dificultăți mari când se întâlneau, blocând uneori circulația pentru a face manevre complicate, evitând câte o stâncă prăbușită pe șosea. Pe vremuri, satul nu era decât o cazarmă a armatei britanice, comandată de un anume colonel Mac Leod, cu un fort înconjurat de câteva case. Din 1935, în urma unui cutremur, acest avanpost colonial fusese evacuat, rămânând un cătun pierdut al statului indian în Himachal Pradesh.

Din 1959, Mac Leod Ganj era refugiul lui Dalai Lama, liderul politic și spiritual al tibetanilor, care, la acea dată, alesese libertatea pentru a nu deveni ostacul Republicii Populare Chineze.

Dintr-odată, Mac Leod Ganj, supranumit „Micul Tibet”, își găsisese o nouă viață. Micile hoteluri, *guest-houses* și buticurile apăruseră ca și ciupercile

¹ Satul Mac Leod.

după ploaie, primindu-i pe tibetani aflată în exil, turiști veniți din Delhi pentru a căuta puțină răcoare, atrași și de mănăstirile budiste, „backpackers”², hipioți tineri și bătrâni, veniți să guste hașișul ieftin și faimoasa filozofie budistă. Era revenirea la migrația din anii 1970.

În mijlocul acestui „ceaur”, călugării în robe de culoarea șofranului din nenumăratele mănăstiri care apăreau peste tot aduceau o pată de culoare în acest peisaj mereu cufundat în brumă și ploaie. Norii venind dinspre Penjab rămâneau blocați acolo de vârfurile apropiate ale Himalayei.

Cele două taxiuri ajunseră în final la Main Square, în Mac Leod Ganj, strecurându-se printre autocarele care își descărcau turiștii, și intrară pe Nowrodjee Road, unica stradă care traversa satul dintr-un capăt în celălalt. Își croiau drum cu greu, claxonând, după moda indiană, prin mulțimea strânsă în fața templului tibetan unde credincioșii stăteau toată ziua și se rugau.

Nimeni din mulțimea de hipioți și de turiști nu se interesa de cele două „Ambassador”, folosite în mod curent ca taxiuri în India, din cauza robusteții și interiorului lor spațios.

Ceva mai departe, cele două taxiuri intrară pe un drum care urca unul dintre dealurile din jurul satului și opriră în fața unui mic hotel izolat, *Bhagsu*.

Șapte persoane coborâră din cele două taxiuri. Șase călugări lama în robă maro, cu capul ras, și un copil de vreo zece ani, îmbrăcat ca un mic țăran tibetan, cu o pălărie mare din fetru, un bluzon îmblănit,

² Călători cu rucsacul în spate.

pantaloni de lână și cizme. Părea că doarme de-a-n picioarele, și unul dintre călugări fu obligat să-l ia în brațe ca să nu cadă.

Patru camere fuseseră reținute prin telefon și cel mai vârstnic dintre călugări scris în registrul hotelului mențiunea curentă în Mac Leod Ganj pentru a justifica scopul vizitei: HHDL, pentru „*Visiting His Holiness Dalai Lama*”.

Apoi urcară în camerele lor, culcară copilul care dormea deja și călugărul cel mai în vârstă, Ringu Vajra, sună la un număr pe care-l știa pe dinafară, apoi ceru să vorbească cu lama Yeshe Chaclok. Când îl auzi la telefon, își spuse numele și anunță simplu:

– A sosit.

– Îl anunț imediat pe Sfinția Sa, zise lama Chaclok. Odihniți-vă, o să vin să vă vizitez.

De odihnă aveau nevoie, după o călătorie epuizantă și periculoasă. În urmă cu nouă zile, plecaseră din micul oraș Tsurphu, la nord de Lhasa, capitala Tibetului ocupată de armata chineză. În miezul nopții, pentru a evita controalele.

Merseseră apoi pe un drum până la Drangao și traversaseră Brahmapoutre, înainte de a ajunge la frontiera cu Nepalul, la Chongya, ocolind tabăra militară chineză din Drangao, de partea tibetană. Din Chongya, în Tibet, la Lo Manmang, în Nepal, s-au deplasat călare, de-a lungul unei văi pustii și glaciale, obligați uneori să meargă pe jos, atât de înguste și de abrupte erau potecile. În noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie, dormiseră într-un refugiu, pe vârful Thorong La. Odată ajunși la Lo Manmang, un elicopter închiriat de tibetanii stabiliți în Katmandu, rezervat dinainte, îi dusese până în orașul Nagarkot.

Pe 3 ianuarie, au ajuns în cele din urmă la frontiera nepalezo-indiană de la Rauxall, luând imediat un tren pentru a ajunge în orașul indian Lucknow.

Acolo îi aștepta o mașină pentru a-i conduce la New Delhi, capitala indiană, penultima oprire a călătoriei lor.

A fost nevoie de încă o zi de drum pentru a ajunge la Dharamsala. India nu era încă o țară modernă, decât pe alocuri. În rest, se trăia ca în Evul Mediu.

Această călătorie de 1 500 de kilometri peste munții dezolănți și neospitalieri de la vestul Tibetului fusese epuizantă.

După ce a telefonat, Ringu Vajra, călugărul cu părul grizonat, privi la copilul care adormise, spunându-și că tocmai participa la o aventură care urma probabil să bulverseze istoria Tibetului.

*

* *

O ședință secretă se ținea în mica clădire cu fațadă galbenă care adăpostea reședința celui de-al paisprezecelea Dalai Lama³, Tenzin Gyatso, de șaptezeci și doi de ani, deținător al titlului din 1939. La ședință participau în jur de douăzeci de „înțelepți”, călugări lama în vârstă, garda sa apropiată cu care se sfătuia, dar și de care avea nevoie pentru toate deciziile importante referitoare la treburile politice sau spirituale.

Dalai Lama, instalat într-un fotoliu poziționat mai sus, căci nimeni nu trebuia să aibă capul mai sus decât al său, începu cu vocea lui apăsată:

– Fratele nostru, lama Chaclok, mi-a dat în această dimineață o veste minunată: Shamar Situ a

³ Titlu ce semnifică: „Ocean de înțelepciune”.

ajuns de curând la Mac Leod Ganj. Știam că era pe drum, dar nu voiam să vorbesc despre asta până când a sosit aici. Știți cu toții cine este acest băiat.

Aprobară din cap, iar el continuă:

– Când stăpânul meu mult iubit, Trijang Ripoche, și-a schimbat karma⁴ acum doi ani, mi-a lăsat o scrisoare cu indiciile care să permită identificarea celui în care urma să se reîncarneze. Am meditat mult și am cercetat, căci îmi lipseau anumite elemente, și, în cele din urmă, am avut o viziune în care ajungeam într-un deșert aflat la est de țara noastră. Acolo întâlneam un băiețel, fiul unei familii de nomazi. Am știut în acel moment că era vorba chiar de cel pe care voise să mi-l indice stăpânul meu, Trijang Ripoche.

Toți îl ascultau păstrând o tăcere religioasă. Lama de care vorbea, Trijang Ripoche, fusese un înțelept recunoscut de toate comunitățile religioase din Tibet. Dalai Lama se considera mai puțin „potrivit” decât el și îl saluta ca pe superiorul său. Totuși, Trijang Ripoche nu solicitase niciodată vreun post oficial, mulțumindu-se să se roage și să mediteze.

În ce privește aluzia la viziunea lui Dalai Lama, care ar fi putut părea o șarlatanie în lumea occidentală, aceasta era ceva obișnuit în universul tibetan. Tradițiile orale referitoare la budismul tibetan și la reprezentanții săi erau pline de înțelepți care se puteau transforma în nuferi zburători, posedând darul ubicuității, al trecerii prin zid sau chiar al călătoriei în timp.

Budismul tibetan era plin de magie, cam ca în lumea lui Harry Potter, una dintre liniile sale de forță

⁴ A murit.

fiind credința în reîncarnarea sub diferite forme. Era acceptat faptul că, din 1391, fiecare Dalai Lama se reîncarna într-un copil care devenea, la rândul său, următorul Dalai Lama.

Un fel de „dublură”, de avatar sfânt, cum ar spune internauții. Deci niciunul dintre călugării lama prezenți nu era șocat, dimpotrivă.

– Când am continuat verificările, continuă Dalai Lama, am descoperit fapte care au confirmat viziunile mele și scrierile lui Trijang Ripoche. Mama sa, Loga, a mărturisit în fața unui lama pe care l-am trimis eu că încă din timpul sarcinii avusese presentimentul că viitorul său copil avea să fie ieșit din comun. Avusese vise premonitorii: în unul dintre ele, trei cocori albi îi aduceau un bol cu iaurt. Deasupra lui se afla o scrisoare învăpăiată și aurită, în care i se spunea că aștepta un fiu. Cocorii îi spuseră, în vis, că fuseseră trimiși de guru Ripoche, fondatorul budismului tibetan, și că fiul ei era reîncarnarea unui mare înțelept, atrăgându-i atenția să păstreze secretul acestei revelații. Ceea ce a și făcut, până la vizita călugărului trimis de mine. Shamar Situ, fiul ei, avea pe atunci nouă ani. Asta se întâmpla anul trecut. Nașterea sa a fost un miracol. Ea nu a simțit nicio durere, iar când copilul s-a născut, un cuc s-a oprit pe cortul unde se afla ea și a cântat îndelung, în timp ce un curcubeu a apărut pe cer. La trei zile după nașterea sa, s-a auzit în această vale sunetul unei cochilii. La fel de puternic ca tunetul, dar nimeni n-a putut să-l găsească pe cel care sufla în ea.

Dalai Lama a tăcut pentru a bea puțin ceai dintr-un ceainic înfășurat în mătase brodată, cu un gât lung din argint, și a concluzionat:

– Datorită acestor semne, am știut că băiatul era cel pe care-l așteptam.

– Dar familia lui este credincioasă? Întrebă unul dintre călugări.

Dalai Lama zâmbi.

– Cincizeci de ani de ocupație comunistă nu au reușit să le curme credința. La datele sfinte, călătoresc până la mănăstirea cea mai apropiată pentru a aduce ofrande. Într-un colț al casei lor se află un altar, cu o mică statuie a lui Buddha.

Un murmur admirativ traversă asistența. Călugării erau uimiți că reușiseră să salveze din China o ființă atât de deosebită. Înainte de ocupația chineză, Tibetul avea peste douăsprezece mii de mănăstiri, iar un om din trei era religios...

De atunci, școlile în care se preda tibetana au fost închise pe rând, călugării au fost obligați să găzduiască în mănăstirile lor „comisari politici” comuniști, iar cei care se opuneau erau trimiși în Lao-Gai⁵. Totuși, imensa majoritate a populației continua să adere la budism și să-l venereze ca lider spiritual și politic pe Dalai Lama.

În timp ce acesta se reculegea pentru câteva clipe, unul dintre călugări puse o întrebare:

– Ce se va întâmpla cu acest băiat excepțional?

– Va urma școala din *Tibetan Refugee Colony*, unde va primi educația la care are dreptul, răspunse lama Chaclok. Voi merge chiar eu să-l iau de la hotel.

– Chinezii știu că se află aici? Întrebă un alt lama.

– Nimeni nu știe, în afară de voi, răspunse Dalai Lama, și nimeni nu trebuie să afle. Familia sa este

⁵ Gulagul chinez.

încă în Tibet și se vor răzbuna pe ea. Mai ales dacă destinul care îl așteaptă se împlinește.

Turnura intenționat misterioasă a frazei sale stârni curiozitate. Erau cu toții nerăbdători să pună întrebări, fără să îndrăznească însă s-o facă.

Chiar Dalai Lama fu cel care rupse tăcerea.

– Acum, după ce băiatul se află într-un loc sigur și se va familiariza cu educația noastră, vreau să vă împărtășesc o idee la care am meditat mult... Cel care va fi al cincisprezecelea Dalai Lama.

Cel mai îndrăzneț dintre călugări protestă imediat.

– Dar, *Your Holiness*, sunteți în putere și puteți rămâne cu noi încă mulți ani.

Dalai Lama izbucni într-un râs răsunător și își scoase ochelarii fumurii pentru a-i șterge.

– Nu suntem niciodată stăpâni pe karma noastră, reaminti el. Mai mult, având în vedere atitudinea guvernului chinez din ultimii ani, sunt neliniștit. Vor să ne distrugă cultura, să domesticească Tibetul, să desființeze orice autoritate morală. Și pentru asta sunt în stare de orice. Priviți soarta pe care i-au rezervat-o lui Panchen-Lama...

Cultura religioasă tibetană era alcătuită din patru ramuri. Panchen-Lama era șeful uneia dintre ele, subordonat lui Dalai Lama, însă un lider spiritual respectat de toți tibetanii. Când Dalai Lama a fugit în India, în 1959, al zecelea Panchen-Lama a rămas în Tibet. Cei doi se cunoșteau și își știau reîncarnările.

Rămas în China, al zecelea Panchen-Lama întreținuse la început relații excelente cu autoritățile comuniste de la Beijing, care îl numiseră vicepreședintele congresului Partidului Comunist Chinez.

Apoi s-a retras și, în 1989, a murit în circumstanțe stranie în mănăstirea din Shigatze.

La puțin timp după aceea, s-a reîncarnat, conform tradiției, în corpul unui tânăr, Gedhun Nyima, reîncarnare recunoscută de Dalai Lama. Imediat, autoritățile chineze l-au răpit. În același timp, prin complicitatea unor lama „colaboratori”, autoritățile chineze au descoperit un nou Panchen-Lama, care a fost trimis imediat la Beijing pentru a primi o educație comunistă! Considerat cel mai tânăr prizonier politic din lume, nu a fost recunoscut de Dalai Lama și de majoritatea tibetanilor, dar, pe termen lung, risca să devină singurul Panchen-Lama.

Toți călugării prezenți cunoșteau povestea. Totodată, când Dalai Lama a continuat să vorbească, nu s-au mirat de ceea ce au auzit.

– Am avut recent mai multe viziuni. Alaltăieri, un porumbel s-a lovit de un geam al biroului meu. Am știut imediat că era un mesaj de la stăpânul meu pentru a mă pune în gardă cu privire la viitor. Mă tem că, după dispariția mea, chinezii vor „descoperi” o falsă reîncarnare a mea, undeva în Tibet, și îl vor face cunoscut drept al cincisprezecelea Dalai Lama, care le va fi complet supus. Puțin câte puțin, credulii îi vor uita originile și îl vor venera ca și cum ar fi cu adevărat reîncarnarea mea. Ceea ce va duce cultura noastră la pieire, căci motivațiile sale vor fi incorecte.

Tăcerea se prelungește, iar afară încep să plouă. Apoi un lama vârstnic îndrăzni să remarce:

– *Your Holiness*, nu există nicio soluție pentru această problemă.

Din 1391, ritualul desemnării următorului Dalai Lama a rămas neschimbat. Deținătorul titlului,

împreună cu un regent asistat de bătrânii înțelepți îl descopereau pe cel în care se reîncarnase, întotdeauna un tânăr. Apoi, această adunare de înțelepți și de călugări îl proclamau pe noul Dalai Lama.

Ocupația chineză și manevrele guvernului de la Beijing, prin intermediul responsabililor religioși, introduceau o nouă dimensiune în acest fluviu liniștit. Dacă Dalai Lama continua să privească acest ritual, erau destule șanse pentru ca, odată dispărut, chinezii să facă să apară din Tibet un fals Dalai Lama supus pe deplin lor, care va juca rolul mareșalului Pétain în Franța, în timpul Ocupației.

Degeaba, până în acea zi, nimeni nu găsisese soluția acestei probleme.

Cu capul plecat și mâinile împreunate deasupra frunții, Dalai Lama începu să recite o mantra⁶, repetând de zece ori formula *Om mani padme hum*.

Toți lama prezenți începură să psalmodieze la rândul lor, creând un fel de cântec înfundat și pătrunzător. O formulă care permite accesarea la straturile profunde ale spiritului.

Când se făcu liniște, Dalai Lama anunță:

– Cred că am găsit o cale de a dejuca planurile chinezilor.

⁶ Rugăciune repetitivă.